

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In quo hæreses & mores Pelagij contra naturæ humanæ sanitatem,
ægritudinem & medicinam ex S. Augustino recensentur ac refutantur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

17. Quale sit illud adjutorium quod tot criminationibus Pelagiani accusant.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13650

Deus est super facies nostras, ut prorsus non nisi agere velimus, & cum esca completa fuerit super nostrum, dicamus, etiam Deus gloriatur de nobis. Hæc enim Pelagianorum sensu, dicuntur, qui quomodo tale voluntatis adiutorium conatu voluntatis imò cum ipsa voluntate consisteret, non poterant intelligere. Nam ex hoc quoque fonte fluxit illa quam supra deduximus gratia accusatio, quod omnis hominis voluntas penitus tolleretur. Quod si voluntas, ergo & meritum & præmium.

Nam & illo ex capite peracerbe illud adiutorium voluntatis & actionis culpant, quod nulla homini pro operibus bonis laus, nulla merces, nulla corona, sed soli Deo, qui operatur ea per gratiam, debeat. Quod ergo nos facimus, inquit, si nihil habemus in potestate nisi Deus det omnia; ergo non nos coronabit Deus, sed se coronabit. Pelagianos autem hæreticos esse qui hæc dicerent statim indicat: Iam videtis quia de illa vena venit. Vena est, sed venenam habet: percussus est enim a serpente, sara non est &c. Illi nemo dicat absolutem ab Episcopis, in Concilio Palestino, absoluta est sed confessio &c. Porro illam frequentissimam eorum fuisse cantilenam satis ex Divo Hieronymo patet: ubi Celestius ex discipulo Magister factus, & per Syllogismorum spineta decurrens ita disputat: Si nihil ago absque Dei auxilio; & per singula opera eius est enim quod gesser: ergo non ego, qui laboro sed Dei in me conabitur auxiliari. Et in primo Dialogorum libro: Mihi nullus asserere poterit liberi arbitrij potestatem, ne si in operibus meis Deus adiutor existeret: (ad ipsa scilicet opera non ad fo-

lam possibilitatem operum adjuvando) non mihi debeat merces, sed ei qui in me operatus est. Et in libro Dialogorum secundo: Quid ergo iuvat atque coronat in nobis, & laudat quod ipse operatus est?

Neque laudandum tantum & coronandum Deum pro operibus nostris bonis putant, si nos per tale voluntatis & actionis adiutorium adjuvet; sed si non adjuvet, etiam culpandum esse blasphemant. Nimirum, quia nos voluntate aut viribus faciendi, quas ipse largiri noluit, destituimur. Si absque Deo, inquit Pelagianus aliquis apud Hieronymum, & nisi per singula ille me iuvenit nihil possum agere, nec pro bonis ne iuste operibus coronabit, nec affliget pro malis; sed in utroque suum vel respiciet vel damnabit auxilium. Et rursus alibi: Ergo si non fecimus quod præcepit, aut voluit nos adiuvere Deus, aut noluit. Si voluit & adiuvit, & tamen non facimus, quod volumus, non nos, sed ille superatus est. Si autem noluit adiuvere, non est culpa eius qui voluit facere, sed illius, qui adiuvere perit & noluit facere. Hæc argumentationem esse Celestij Pelagianorum omnium acutissimi testatur Sanctus Augustinus. Cum enim ille in tertio libri sui capitulo docuisset gratiam Dei & adiutorium non ad singulos actus dari inter cetera attulit: Si per gratiam omnia facimus, quando vincimur a peccato, non nos vincimur, sed Dei gratia, quæ voluit nos adiuvere omni modo & non potuit. Et iterum ait: Si gratia Dei est, quando vincimur peccata, ergo ipsa est in culpa quando a peccato vincimur, quia omnino custodire nos, aut non potuit, aut noluit.

Ibid. in eodem fragmento.

Epist. ad Ctesiph.

Lib. 1. Dial. advers. Pelag. non precul ab initio.

Lib. 1. Dial. Pelag. advers. Pelag. non precul ab initio.

Lib. 3. Dial. ante medium.

Lib. de gestis Pelag. c. 14.

Quale sit illud adiutorium, quod tot criminatio- nibus Pelagiani accusant.

CAPVT XVII.

EX qua sanè Pelagianorum adversus Christianum illud adiutorium accusa- tione, & Monachorum excusatione atque defensione, meridiana luce clarius patet nunquam inter eos & Augustinum de tali adiutorio fuisse contentionem, quod vel semper præfens nutui voluntatis assisteret, vel ab humano penderet arbitrio ut ad voluntatem, actionemque actualiter concurreret aut non concurreret. De tali namque adiuto- rio, quodcumque tandem illud esse intelligat, Celestius dicit: Propterea & ipsa gratia, in mea voluntate posita est, sive dignus fierem sive indignus. Si enim per gratiam omnia facimus, non nos vincimur &c. Dilucidis etiam disertisque verbis Monachi Adrumetini profitentur, non esse tale illud adiutorium, ut per illud voluntatem obediendi sibi dari possint & suo arbitrio dare nolint: Non esse tale ut per illud bonam faciendi præ- cepta voluntatem possint sibi dare vel sumere ipsi, nec facerent. Tunc enim se sua culpa non ha- bituros, & merito culpandos esse confitentur. Non est ergo adiutorium ullum quod solam

A possibilitatem volendi atque agendi adjuvat, ut eo pro solo nutu hominis concurrente vo- luntatem obediendi sibi sumat homo ipse, vel tribuat; sed quod ipsam voluntatem atque actionem invictissime dat & facit. Neque exspectat ut dura voluntas ad operandum cum iplo sese determinet, sed potius ideo datur, iuxta Augustinum, ut ipsa duritia cordis prævicietur, & auferatur. Absurdum enim, ne dicam stultum est arbitrari, quod gratia illa, quæ sive in accipiendo, sive in influendo, hominis volun- tati & potestati subditur, atque ab ejus pen- det nutu, ut cum eo velit aut nolit, obediat aut non obediat, agat aut non agat; quæque per ipsum liberum volendi & agendi exerci- tium ad volendum, obediendum & agendum inclinatur; ipsam volendi, obediendi, agen- dique a libertate destruat: b sine voluntate nostra sanctitatem perficiat: ita e velle & operari periculi in nobis, ut nos non agamus: d invitos cogat ad bonum: e imponat necessitatem volendi bonum: ipsam que libertatem boni necessitate subvertat: homi- nes g furo, h fatalique necessitate bonos faciat: i sine

Lib. de præ- dest. SS. c. 8.

Celest. Ep. ad Ctesiph. apud Hier. b Pelag. lib. de grat.

Christi c. 7. c Monach. Adrum. lib. de Corr. & grat. c. 2.

d Jul. lib. 1. oper. imperf. e Ibid.

g Lib. 2. ad Bonif. c. 5. h Lib. 4. ad i sine Bonif. c. 2.

De Corr. & grat. c. 6.

Ibid. c. 4.

*1 Lib. 1. oper. i suo cura salutatis gloriam asserat: efficiat de-
imperf. nique ut nihil studij ab humana voluntate ex-
k Marto spectetur: ideoque bona vita deseratur: m non nos
ront. Jul. c. 8 qui laboravimus, sed Deus ipse vel n Dei in nobis
1 Epist. 2. ad coronetur auxiliis: ipsum o laudetur, ipsam sur-
Valent. retur, ipsum culpetur, ipsum damnetur. Quam
to 1. Serm enim non superaret non dico fatuitatem, sed
apud Aug. vel delirantis phrenesim, si quis per lumen
n Epist. ad quod oculis practo est ad videndum, & vo-
Ctesiph. luntatis nutui ad intuendum subjacet, videndi
o Hier. lib. libertatem sibi & voluntatem eripi, si ad in-
1. Dial. & tuendum cogi, necessitari, fato fatalique ne-
lib. 3. & cessitate adigi, nihil a se studij exspectari,
Aug. lib. adeoque ipsum lumen non sese qui per illud
de gesu Pe- uti vult, videt aut non videt, laudat, corri-
lug. c. 14. nari, culpari, damnarique debere queretur?
Et tamen in istam opinandi absurditatem,
stultitiæque portentum Pelagianos precipita-
tos volunt, qui ut suam quoquo modo sententiam
de adjutorio quod comment sunt, & se ipsos à
Pelagianismi suspicione tueantur, eo omnia
oborto collo rapiunt, ut exillimari velint,
de nescio qua possibilitatis gratia inter
Augustinum & Pelagianos & Aduerminos
Monachos esse questionem, istamque cum tali
possibilitatis adjutorio, libertatis humane
concordantiam, qua sapientibus & insipientibus,
doctis indoctisque facilissima est, & ab ipsis
propter nimiam facilitatem excogitata, nec
unquam ab Augustino tot querimonijs, de
destructa libertate vexato, tot criminationibus
tracto, vel probata, vel tacta, vel iudicata
est; sed saepe potius improbata atque damnata
ut suo loco declarabitur; istam, inquam, con-
cordantiam neque celerrima Pelagianorum
ingenia vidisse unquam, nec Augustinum, nec
Ecclesiam illius temporis, qua per os ejus
loquebatur, vel meminisse vel invenire potu-
isse quo periculosissimam sopirent contentio-
nem; atque ita clausis oculis eos Andabata-
rum more pugnatse ut neutri ferirent vel intel-
ligerent alteros, persuadere moluntur. Et*

A hoc de adjutorio voluntatis & actionis, quod ad singulos actus datur, & quid Pelagiani de illo senserint, disputata sufficiant. Abundè quippe ex dictis constare arbitror, id eos tanquam fatalem libertatis ruinam, voluntatis humane destructionem, stragem boni ac mali operis, meriti ac premij interitum, ignaviae & securitatis fomitem pernegasse: quarum gravissimarum difficultatum & criminationum, nulla vel umbra in adjutorio possibilitatis apparet. Possè quippe non velle tribuit, hoc est, potestatem non voluntatem: ut autem potestas illa volendi quantumcumque interius exteriusve adjuncta velit aut agat, ipsa libera voluntas movetur, iubetur, exigitur, ex quo fit ut quo majus est illud possibilitatis adjutorium, eo facilius indifferens illa libertas voluntatis percipiatur. Quis enim potestas volendi major est, eo liberius & indifferentiùs est velle vel nolle quod sequitur, cum ipsa voluntatis imbecillitas non sit exigua volendi difficultas, & nolendi facilitas. Sicut ergò in ipso creationis exortu latentibus tam Catholicis quam Pelagianis, indifferens illa libertas volendi, nolendi ve erat maxima, quia possibilitas ad utrumque plenissima, ita & nunc quo magis illa infirma possibilitas sive intrinsecus sive extrinsecus adjuvatur, & ad primum ac pristinum illum statum reducitur, eò facilius pristina ejus indifferencia intelligitur. Quis enim ita dementer insanit, ut quia possibilitas volendi de novo adjuncta vel data est, libertatem; hoc est indifferenciam volendi sibi sublatam putet, cum illa hoc ipso ex ejus arbitrio suspendatur? Sed quamvis hanc adjutorij possibilitatis cum libertate concordiam Pelagianos optime intellexisse certissimum sit, non tamen idcirco existimandum est, eos quodlibet possibilitatis adjutorium esse confessos. Vnde quid de singulis illi senserint paulò diligentius disquirendum est.

De adjutorio possibilitatis interno.

CAPVT XVIII.

DE adjutorio possibilitatis externo satis diximus, quando de lege, doctrina, atque exemplo Christi ad singulos etiam actus suo modo sive per eorum ad singula momenta recordationem, sive aliter concurrentibus, diximus. Nunc de interno auxilio possibilitatis pauca dicenda sunt. Illud generaliter duplex, statui, potest, unum in intellectu, alterum in voluntate: utrumque vel actuale vel habituale.

Adjutorium illud intellectus non est aliud nisi cognitio seu scientia quam admittere Pelagianos satis in superioribus, ubi de revelationibus & illuminationibus à Deo homini datis disputavimus, probatum est. Vnde Augustinus generaliter dicit: *Ac per hoc divinitus*

A nobis dari scientiam consentitur, quâ ignorancia pellitur. Esse autem adjutorium possibilitatis juxta Pelagij mentem ex ejusdem Augustini testimonificatione certum est: sicut alij in locis inquit, in quibus evidentius loquitur Pelagius, intelligi potest, non vult aliud accipi quam legem atque doctrinam, quâ naturalis possibilitas adjuvatur. Legis enim ac doctrinae omnisque omnino scientia eadem prorsus in adjuvanda naturali possibilitate ratio est. Efficiunt enim ut scienda novimus, nullo modo ut cognita faciamus: per Christi c. 13. illa nobis aperitur quidem intelligentia mandatorum, Concil. Carut sciamus quid appetere aut vitare debeamus; nec-etha, cap. 6. 5. quaquam ut quod sciendum cognovimus etiam scire diligamus. Quod adjutorio voluntatis & actionis proprium est. At per hoc suo modo ad hoc

lib. de PP. 2. res ad quod vult Deum ad arsi 28.